

CANCERUL OVARIAN

Cancerul ovarian – tumoră malignă a ovarelor cu evoluție lentă sau chiar asimptomatică. În debut se afectează unul sau ambele ovare.

Codul bolii (CIM-10):

- C 56 - Neoplasm malign al ovarelor
C 57 - Neoplasm malign al altor organe genitale feminine și nespecificate

- C 57.0 - Neoplasm malign al trompei uterine
C 57.4 - Neoplasm malign al anexelor, nespecificat

Stadializarea Cancerului Ovarian și Primar Peritoneal

Stadiul I - T1 N0 M0

Stadiul IA - T1a N0 M0

Stadiul IB - T1b N0 M0

Stadiul IC - T1c N0 M0

Stadiul II - T2 N0 M0

Stadiul IIA - T2a N0 M0

Stadiul IIB - T2b N0 M0

Stadiul IIC - T2c N0 M0

Stadiul III - T3 N0 M0

Stadiul IIIA - T3a N0 M0

Stadiul IIIB - T3b N0 M0

Stadiul IIIC - T3c N0 M0

Stadiul IV – orice T, orice N M1

Factorii de risc

- Antecedente familiale
- Vîrstă > 50 ani (femei aflate în menopauză)
- Nuliparitate
- Menarhă precoce (sub 12 ani) și menopauză tardivă
- Infertilitate
- Administrare a terapiei hormonale de substituție sau a estrogenilor
- Sindrom al ovarelor polichistice
- Istoric personal de endometrioză și chisturi ovariene
- Antecedente familiale de cancer mamar
- Expunere la azbest
- Tabagism
- Regim alimentar bogat în lactoză

Profilaxia cancerului ovarian

- Administrarea de pilule contraceptive (conținând estrogeni și progesteron) pentru o perioadă de minim 5 ani poate reduce riscul de apariție al CO.
- Cel puțin o sarcină dusă la bun sfîrșit și alăptarea la sîn poate proteja o femeie de CO.
- Alimentația sănătoasă și modul de viață activ.

Screening-ul

- Nu există teste de screening pentru cancerul ovarian.

Noțiuni importante

Markeri tumorali pentru cancerul ovarian

- CA125 este un marker tumoral sau biomarker ale cărui valori pot fi crescute în sîngele unor persoane cu cancer ovarian, dar și în cazul altor forme de cancer.
- CA 15-3 este marker tumoral pentru cancerul de sîn, dar poate avea valori crescute și în cancerul de ovar.
- CA 19-9 este un marker tumoral în cancerul de pancreas, dar poate avea valori crescute și în cancerul de ovar.
- CEA (antigenul carcinoembrionar) poate avea valori crescute în cancerul de ovar (mai specific fiind pentru cancerul de colon și cancerul gastric).
- AFP (alfa feto-proteina) poate prezenta valori crescute în teratocarcinoamele ovariene.
- TPA (antigenul polipeptidic tisular) este o polipeptidă cu proprietăți antigenice specifice produs în placenta umană, în tumorile maligne umane și în fluidele pacienților cu cancer. Este folosit ca marker mai ales pentru monitorizarea evoluției pacienților cu cancer mamar sau ovarian în cursul terapiei.

Manifestările clinice

ANAMNEZĂ

- Prezența canceului la rudele de gradul I și II, mai ales cancer de sîn, ovar, endometru, colon sau intestin subțire.
- Particularitățile modului de viață: abuz de alcool, alimentație cu exces de lactoză, fumat, sedentarism etc.
- Prezența traumei psihice cronice.
- Condiții nocive de muncă.

ACUZE

- Crampe abdominale cu intensitate crescîndă.
- Durere lombară sau abdomeno-pelvină.
- Hemoragii vaginale anormale, în special după menopauză.
- Apariția unei scurgeri și secreții vaginale mucoase sau mucosangvinolente.
- Durere în timpul actului sexual (dispareunie).
- Greață, pierderea apetitului, indigestie.
- Senzație permanentă de balonare, flatulență, care nu se ameliorează prin tratamentul simptomatic.
- Astenie.
- Modificarea tranzitului intestinal (constipație sau diaree).
- Modificarea frecvenței micțiunilor (micțiunii imperioase, poliurie).
- Scăderea neintenționată în greutate.
- Dispnee.
- Menstre neregulate.

Examenul clinic

- Mărirea în dimensiuni a abdomenului.
- Palpator – formațiuni tumorale sensibile, cu localizare predilectă în fosele iliace.
- La tușeul vaginal și/sau rectal - sensibilitate a organelor genitale, determinarea maselor tumorale.
- Ascită, pleurezie.

Examenul paraclinic

- Analiza generală a sîngelui
- Analiza biochimică a sîngelui
- Ultrasonografia bazinului mic și a organelor cavității abdominale
- Radiografia pulmonară

Criteriile de spitalizare

- Suspecție la cancer ovarian ce necesită confirmarea diagnosticului pentru aprecierea tacticii de tratament.
- Diagnostic de cancer ovarian confirmat citologic/histologic și clinic.
- Progresare a cancerului ovarian.

Tratamentul

- **Principiile de tratament:**
 - ✓ Tratamentul se efectuează în instituții specializate, de către medici specialiști oncoginecologi, chimioterapeuți, radiologi.
 - ✓ Opțiunile terapeutice, dar și prognosticul depind de stadiul evolutiv în care s-a diagnosticat cancerul.
 - ✓ Factorii importanți care trebuie luați în considerare: vîrsta, starea reproductivă, dorința de a avea copii, fertilitatea, starea generală de sănătate, factorii de risc și comportamentul periculos pentru sănătate, maladiile cronice.
- **Metodele de tratament:**
 - ✓ Tratament chirurgical – volumul operației depinde de stadiul bolii și tabloul intraoperator.
 - ✓ Tratament medicamentos - administrare de chimiostatice.
 - ✓ Radioterapie
 - ✓ Tratament paliativ - în stadii terminale.

Supravegherea

- Scopul supravegherii este depistarea la timp a recurențelor și progresiei pentru pacientele tratate radical, iar în stadiile avansate - tratamentul simptomatic pentru îmbunătățirea calității vieții.
- Paciente se află în supravegherea medicului de familie, oncologului raional, specialistului ginecolog din Policlinica Oncologică.
- **Regimul de supraveghere:**
 - ✓ în primii 2 ani de la finalizarea terapiei complete - control la fiecare 3 luni;
 - ✓ pînă la 5 ani – control o dată la 6 luni;
 - ✓ ulterior - control anual.
- **Volumul cercetărilor:**
 - ✓ Examen fizic general
 - ✓ Examen USG
 - ✓ Analiza generală și biochimică a sîngelui.
 - ✓ Radiografia cutiei toracice, la necesitate – regiunii abdomino-pelvine.
- **Referirea la specialist pentru:**
 - ✓ Determinarea nivelului de antigen CA 125, în vederea diagnosticării recurențelor.

Prognosticul

Supraviețuirea la 5 ani variază în funcție de stadiul în care a fost diagnosticat cancerul:

Stadiul I: 73% Stadiul II: 45% Stadiul III: 21% Stadiul IV: sub 5%.

Abrevierile folosite în document:

AFP - alfa feto-proteina
CA 125 - Cancer Antigen 125

CO - Cancerul ovarian
CEA - antigenul carcinoembrionar

TPA - antigenul polipeptidic tisular
USG – Ultrasonografia